

Prædiken 14.s.e.trin 1.9. 2024 kl.10.00. (m. frokost).

Ps. 8 som 1.læsning (pga. ordet ”menneske”, der gentages mange gange i evangeliet)

Salmer: 892, 410, 157, prædiken, 10, altergang, 899

Evangelium: Johannes 5,1-5

Tilstand og stilstand, - gud som bevægelse?

Det første jeg vil sige lidt om, det er, at Jesus spørger manden, om han vil være rask.

For det synes jeg faktisk er et u-kristeligt spørgsmål, hvis det altså handler om at ville. For manden kan jo ikke.

Og hvad er det også for et lykke-lotteri, der foregår ved Betesda Dam? En gang imellem, som der står, fór en Herrens engel nemlig ned i dammen og bragte vandet i oprør, og den første, der kom ned i vandet, blev helbredt, uanset hvad han eller hun led af.

Ja, så er det jo ikke så sært, at det er de lamme, der kom til sidst, eller aldrig kom af sted. De døvstumme, og måske de blinde, de ku' hurtigt komme finde vej, mens krøblinge, der krablede afsted, blev overhalet. Og lamme kunne så ligge i deres magtesløshed og se på. Er det da et konkurrenceløb for de mest udsatte? Og er det den måde, Gud vil kendes på, at den, der kommer først, bliver belønnet? Og resten må så hytte sig selv?

Jeg vil godt ruske lidt i det med at ville. Om spørgsmålet virkelig går på, om manden VIL være rask?

For vi er besat af tanken om, at vores viljestyrke betyder alt. 'Man kan hvad man vil', -og hvis man vil.

Og allerede her, kan det være, at nogen af jer går jeres egne tankeveje og tænker: jamen viljen har da en kæmpe betydning. Og viljen til selv at ville være rask, den er da så afgørende, siger man jo.

Det vil jeg gerne ruske op i, fordi den opfattelse er en hån mod alle, der ikke kan. Og en dag er det måske én selv?

At være syg, på legeme eller sjæl, det kalder vi en patient. Og 'patients' betyder tålmodighed. Tålmod. At kunne tåle. Og som en ven har sagt til mig: måske betyder det også, at der skal mod til at tåle.

Det, der er svært, for den, der er syg, -også når det er en selv- det er, at man jo så gerne vil blive rask. Og den tid, det tager, kan næsten ikke være til at holde ud. Man vil gerne, men kan ikke. Sindet vil, men kroppen kan ikke. Det kræver så meget tålmodighed. Og man mister så nemt modet. Man vil jo, men man kan ikke. Man er patient.

Og er det en sygdom, man ikke kan blive rask af, hvem ville dog så finde på at tænke, at det har med viljestyrke at gøre?

Så da jeg læste dagens evangelium til i dag, så slog det mig, at hvis vi lægger trykket på VIL du være rask, så er det en hån mod enhver, der er syg, på legeme eller sjæl. Uanset om det er alvorlig eller mindre alvorlig sygdom. Enhver der er syg, vil gerne være rask.

Når jeg kalder det en hån, så er det fordi der ligger en nedladdenhed overfor andre, når man mener, at de skal ville selv, - og måske endda tage sig sammen. Det er altid de raske og de privilegeredes synspunkt at tænke sådan.

Ikke den, der ligger på sin måtte eller på et stykke pap, eller i en hospitalsseng, eller derhjemme.

Men da vi aldrig hører, at Jesus som Kristus ku' finde på at være nedladende overfor et lidende menneske, så er det nok ikke det, der er på færde her. Han spørger nok ikke: VIL du? Men måske ligger der mere en fremtidsform i spørgsmålet, lidt ligesom, når vi siger: "vil du komme til kaffe i morgen?"

Og derfor spørger han måske: hvordan kan jeg hjælpe dig til at blive rask? Hvad kan jeg gøre for dig?

Og det giver så den lamme anledning til at fortælle, hvor umenneskelig hans og de andres situation er.

Den lamme har ligget der i 38 år. Fastlåst af sin sygdom. Og fastlåst til "at bare jeg fanger det rette øjeblik og kan nå at komme i", så !

Men i 38 år kom han for sent. Eller kom slet ikke ud af starthullerne, - af gode grunde.

Han greb ikke nuet. Han greb ikke øjeblikket, når herrens engel var i gang. Han tog ikke chancen, mens den var der.

Den tankegang er jo ikke fremmed for os. At vi endelig ikke må gå glip. Grib dagen! Siger vi i munden på hinanden. Grib nuet! Jamen, hvad hvis man ikke kan!

For 200 år siden, da sagde man det samme. Men da handlede det om, når gud kalder. I vækkelsernes tid var man også besat af øjeblikket, nuet, momentum, og det var, NÅR gud kalder på dig. "I dag er nådens tid".

Så skal du sige JA. Så skal du omvende dig.

Om det sagde Kierkegaard, *at det er at gøre gud til et lykketræf, til et spil og et lotteri om lykken.* Som om vores salighed skulle afhænge af et lykketræf. Af, om man lige i rette øjeblik fik hørt guds kalden og greb det.

Men sådan leger gud ikke med os, -og vi ikke med gud. Vi kan i stedet se på den lange tid, som manden lå der.

Om ikke gud også var der i den lange trængselstid?

Også hos alle de andre, der kom for sent og aldrig nåede vandet som den første. At dem har gud også øje for.

Gud har øje for den lamme og er på færde inde i ham, for han bliver jo ved med at håbe. Han har ikke givet ikke op. Og dem omkring ham, har ikke givet op.

Det er ikke trængslen, der giver håb. *Men det er trængslen, der skaffer plads til håbet. Håbet kaldes frem.*

Det er i den hårde tid, at håbet baner sig vej og kommer til syne. Kommer til live i et menneske. Får os til at tåle, holde ud, og holde ved. Og den bevægelse er guds.

Gud er håbet, når det ellers kan se fuldstændig håbløst ud. At vi så ikke fortvivler; at vi ikke låser os fast i det ulykkelige, men får en slags styrke, der viser noget mulighed. Måske en ganske lille bevægelse væk fra det fastlåste. Men nok til se sig selv som et menneske, gud

har øje for. Et menneskebarn, gud tager sig af. Måske ved andre menneskers hjælp.

Vores lille fortælling i dag er *fyldt af bevægelse*. Jesus siger til den lamme: ”tag din seng, din madras og gå; ’gå omkring’ står der egentlig, bevæg dig! Og det gør han så; og de samme ord gentages flere gange, at han tager sin bære og går omkring. Der er bevægelse overalt i fortællingen.

Og det fik mig til at huske, at den gamle overrabbiner Bent Melchior, sagde, at gud er ikke en person, men en tilstand. En tilstand af bevægelse. Og det sagde han med udgangspunkt i den hebraiske forståelse af de ord, der bruges om gud.

Gud er en tilstand af bevægelse, som en modsætning til stilstand. For hver gang der fortælles om gud, så er det noget, der sker. Noget der bevæger sig, eller får folk til at bevæge sig. Eller får et menneske til at bevæge sig fra en stilstand og ændre sig, ændre noget. Når folket f.x. forhærder sig, som det hedder i gammel testamente, så er forhærdelse en stilstand af rigiditet, vil jeg kalde det, måske håbløshed, -eller forhærdelse som trods eller som opgivelse, og da er gud den, der skaber bevægelse. I mennesker. Imellem mennesker. En tilstand, der kan opløse stilstand.

Når vi ser gud som en tilstand af bevægelse, så får vi nogle helt andre billeder på, hvad for et slags forhold, der er mellem gud og mennesker. For så er gud på færde, på vej, i gang. Hele tiden. Og vi er en del af det. En del af et levende skaberværk. Dér hvor håb kan bane

sig vej og forandre os. Ændre os. Løse op, når vi forhærder os overfor hinanden. Og løse op, når vi forhærder os i eget velbehag og ikke har øje for vores næste.

Om lidt skal vi synge: ”Alt hvad som fuglevinger fik”. Og den har jeg valgt, og valgt som salme efter prædikenen, fordi den er så fyldt af bevægelse og af liv på alle måder.

Salmen fortæller om guds nåde, som en evig bevægelse, der altid på færde. For nåden leder efter den, der trænger til den.

”Og det var dig, den ledte om/ da med vor Herre hid den kom/ på underligste måde.”

Underligt og underfuldt.

For det er det hver gang, vi oplever, at vi i noget fastlåst, umuligt - eller endda umenneskeligt bliver bevæget væk fra det.

Dér hvor håb om noget andet baner sig vej.

Og får os på vej.

På vej, hen imod hinanden.

Bevæget af en levende kærlighed, vi kalder gud.

Amen.

Jesu dyrebare navn,
vor forløsnings morgenrøde,
Paradisets førstegrøde,
bange sjæles hvilestavn,
troens stærke sejrsfane,
håbets rette ankergrund,
vær vort lys på livets bane,
vær vort liv i dødens stund!